

stradal doma in na fronti z vsemi raznimi kartami kakor cerkvena miš.

Poleg Madžarov se je godilo med vojno dobro tudi Hrvatoma, ki so spadali pod krono sv. Štefana. Na Hrvaškem niso doživeli niti ene rekvizicije, medtem, ko je bila Štajerska izmозgana na živini ter prehrani do skrajnosti. Ni čuda, da se je razvil med Zagorci in Obsotelčani prav živahen šverc z živim in mrtvim blagom. Tihotapsko zalaganje Štajercev z mesom in živili je smrdelo madžarskim oblastem. Zastrazile so zagorsko-štajersko mejo s honvedmi (ogorskimi domobranci), ki so imeli najstrožje povelje: onemogočiti prav vsako švercarijo. Honvedske straže so bile ob Sotli razpostavljene tako na gosto, da je bil kak prehod meje z blagovnim tovorom na prvi pogled naravnost izključen.

Strogo zastraženje meje je razgrelo in razvnelo iznajdljivost švercarjev. Štajerska okrajna glavarstva so naravnost organizirala in podpirala potom orožništva tihotapljenje. Pa zaslužilo se je dobro, ker so imeli Štajerci obilo denarja, a skoro nič za pod zob. Seve, sam Bog z njim, ako je padel kateri že precej opitan zagorski tihotapec zagriženim in nedostopnim madžarskim graničarjem v pest. Dolgo ni švercal, ker so ga slekli do golega in priklenili s preobilnimi udarci na bolniško postelj.

V tej zlati medvojni švercarski dobi se je spomnil siromašni Iličev Pazigos, da je bil tudi on enkrat kaprol pri soldatih in je že veliko let mešetar. — Za šverc k nogam ni bil, ker je bil po nesreči — Pazigos, a to le bo zanimalo, kar je pogruntal iz poglavja švercarske premetenosti samo on — Ilič iz Ivaniča tolikanj zapostavljena zagorska reva.

Razložil je načrt izvirnega švercanja štajerskim prekupcem svinj. — Dali so mu denar v naprej, ker je to bilo jasno kot beli dan, da bo Pazigos uspel ter okoristil sebe in odjemalce.

O sam zagorski zavetnik švercarjev sv. Rok, kako je vse pogledalo, kako je naravnost zašumelo po celem obsotelškem Zagorju, ko se je pojavil Iličev Pazigos na placu v Deseniču v novi uniformi topničarskega stražmojstra. — Drugi dan po prvem pojavu je že sedel v vsem vojaškem dostojanstvu na kozlu čisto novega voza, kakor ga je uporabljala avstrijska vojska za prevoz provijanta po ravnini. Pazigos je kočiral par konj, poleg njega je sedel v vojaški uniformi s karabinko v roki Šumekov Štefek. Poln zaklenjen voz zaklanih in osnaženih — pitanih svinj sta pripeljala na cesto preko najskrbnejše zastraženega mosta preko Sotle na Miljani v Imeno na Štajersko. Niti enem Madžaru ni smuknilo na um, da bi se bil drznil vprašati starejšega stražmojstra v tako lepi uniformi: Kako, kaj in kam iz Hrvaške na izstradano Štajersko?

Tak le dobičkanosni svinjski šverc se Pazigosu ni posrečil enkrat, ampak bogzna kolikokrat. Honvedske patrolje so postale pozorne na pojav vojaških šarž ob meji še le tedaj, ko si je Pazigos prišvercal toliko, da si je kupil celi breg, katerega je imel dosedaj v naje-

mu in na vrhu je že pokrival novo — zidano hišo.

Že davno ni več sam kočiral švercarskega voza, ampak je bil nekak poveljnik vseh uniformiranih tihotapcev. — Tudi temu dostojanstvu se je hotel odreči, ko je prišlo liki strela iz jasnega čisto drugače.

Necega popoldne je obkolila Iličev novi dom vojaška patrolja z nasajenimi bajoneti. Pred Pazigosa je stopil starejši lajtnant in mu zabrusil v obraz med gromovitim povdarkom, da je švercar in bo dajal odgovor za pritihtapljeno blago pred vojnim sodiščem v Zagrebu. Patrolja je zapregla Iličev vojaški voz ter konja in hajdi z njim vkleknjenim grešnikom na odgovor pred — gospodo, ki je poznala za pokoro — le kroglo iz puškine cevi.

Prehitro je bilo Pazigosovo slovo od doma, da bi bilo lahko prišlo do pretresljivih prizorov med njim in družino. Madžari so kar zdivjali z aretiranim po cesti po hrvaški strani. Še le drdranje voza je švercarja toliko predramilo, da se je spomnil: kaj je zagrešil, kam ga tirajo in kako bo z njim pred madžarskimi vojaškimi sodniki. Sam se bi se je zasmilil, da bi bil zaplakal na glas. Po svoji vesti ni preskočil nič posebnega, ker je nasičeval le lačne in pomagal sebi in svoji družini iz največje bede do lastne grude in strehe.

Pa ravno ta pomoč potrebnim na Štajerskem in po Hrvaškem je bila strogo prepovedana in seve brezsrčno kazniva.

V upravičenem obupu se je zatekel reva uklenjena k pribežališču vseh zagorskih sirot — k svojemu patronu sv. Roku. Temu je obljubil dolge sveče, ako ga bo otel vsaj smrti, da ne bo ostala družina brez očeta.

Proti Kumrovacu pred Klanjcem so brzeli, ko se je pogovarjal Pazigos s sv. Rokom in glihal z njim za rešitev iz največje — smrtne nevarnosti. Oh, kako blaženo čustvo se mu je razlilo po stisnjenem srcu, ko je zagledal z voza na gričku nad Kumrovacom cerkvico sv. Roka. Še enkrat je vzdihnil kar najbolj goreče pri pogledu na hram božji: »Ti moj sveti Rok, sedaj pomagaj, sedaj je sila!« In že so bili v vasi, iz katere se je zagnalo v zastraženi voz vse polno psov z gromovitim lajanjem ter bev-

Januš Golec:

Cigansko prerokovanje.

Pri bogatih Pohorcih med Rušami in Limbušem je delal fureže celo dobo dobro znani Robnik. Čislan in iskan mesar je bil, ker so se držale za njim klobase ter meso in je znal katero povedati, da je zalegla za resno in se zavrtela na smeh. Po naravi je bil Robnikov Aleš na veselo stran in je bil furežev večer za deco praznik, ko se je nasmejala, a so se jej dvignili tudi lasi po konci, ako so poslušali, kako je strahilo Aleša pri tej debeli smreki, pri onem križu ter grabi itd.

Pri vseh je bil priljubljen pohorski mesar, tudi on je imel rad svoje hribovske rojake. Nekak strah ga je spreltel in vidna nevolja se ga je polastila,

kakor bi hrupno ugovarjali, ker peljejo v smrt nedolžno žrtev. In ravno ta protest kumarovačkih kužkov je bil oni žarek rešilne milosti, s katero so posinila nebesa Pazigosa na priprošnjo sv. Roka. Psi so se zaganjali v voz od vseh strani, jetnik je začel klonsati z zobmi na levo in desno, kakor bi hotel koga ugrizniti. Lajtnant ga je vprašal, kaj mu je za božjo voljo! Pazigos je še klonsnil parkrat in rekel: »Pred sedmimi leti me je ugriznil stekel pes in pravkar se mi je vrnila strašna steklina.«

Joj, je pogledal oficir plaho in nekaj zajavkal v madžarsčini spremstvu. — Uklenjeni sicer ni razumel opozorila, a toliko je znal, da je pogodil pravo in da je baš sedaj zanj za celo življenje odločilen trenutek. Z bliskavico je zasadil zobe v lajtnantovo lice, ga ugriznil do krvi ter zategnjeno zalajal.

Mislite, da je pograbil častnik za revolver ali puško, da bi ukrotil stekla-ka? Z voza je skočil in še nekaj prestrašeno riknil med vojaštvo! Moštvo je spustilo puške iz rok, za poveljnikom in beži po cesti pred jato psov, da se je vse kadilo. Pazigos je ostal sam na vozu in lajal za pobeglimi, da je bilo celo strah Kumrovčane, ki si niso mogli razzložiti pobeга oborožene sile pred enim vkleknjenim grešnikom.

Madžarov ni bilo več nazaj v vas, kjer je obračal že zopet zdravi Pazigos voz v smeri proti Ivaniču.

Sicer Rok Ilič ni več tihotapil, a tudi nobeden Madžar ni nikdar uprašal po nenadoma steklem Zagorcu, ki je ugriznil do krvi vojaško sodniškega lajtnanta.

Pazigos pa še najbrž danes trdi po obsotelških krčmah, da je edini pravi zaščitnik vseh po nedolžnem preganjanjih sirot — kumrovački svetec sv. Rok. Le sveti Rok je užgal v njem misel na besno steklino, katere edino se boji Madžar, če tudi je oborožen z revolverjem, puško in bajonetom!

Povest o rešitvi iz najbolj resne švercarske zadeve zaključuje Pazigos vsikdar z besedami:

»Bodi zahvaljen sv. Rok nad Kumrovacom, ker si oplazil Madžare s strahom pred steklino in otel Iličevi družini očeta!«

ako je čul katero o ciganih, od katerih so še danes doma v Ribnici na Pohorju nekatere družine. Sam je pripovedoval večkrat, kako je bil nekoč na sejmu v Ribnici. Sejmarji so se kar tiščali krog stare ciganke, katera jim je čitala srečo ali nesrečo z dlani desne roke. — Gnetli so se med radovedneže resni možje, radi tega je pognal tudi on kuštravi babnici groš, da bi čul, kako in kaj bo z njim v bodoče. Prerokinja je komaj vrgla pogled na njegovo dlan, že je izpustila roko in mu zažugala prav resno: »Vi mož, vam ne rečem za v naprej nič družega kakor: Varujte se psa!« Ne babjevernega Robnika je ta napoved oplašila. Zdela se mu je skriv-

Kmetovalci!

Kmetijska družba je vaša zastopnica.

Kmetijska družba v Ljubljani je ustanovljena kot kmetijsko stanovsko društvo in kot tako ima dolžnost sprejeti kot člane vse kmetovalce. Vsak izmed njih je že radi lastne koristi dolžan postati njen član, razen tega pa pridobiti tudi svoje sosede za to. Članarina je tak tako nizka kakor pri nobenem društvu, ki izdaja svoje glasilo; znaša letno le 20 Din.

Največjega pomena za naše kmetijstvo je, da šteje Kmetijska družba čim več članov. To pa ne radi nje, ampak radi kmetovalcev samih. Če bo štela družba 40.000 članov namesto sedanjih 20.000, bo z mnogo večjim pritiskom lahko vplivala na oblasti in na zakonodajo kmetijstva in kmetijskega stanu.

Čim močnejša bo družba, tem preje bo tudi dosegla ideal naših kmetov, za katerega se že tako dolgo borijo, to je zakonito uvaževanje njih stanu, oficijelno zastopstvo v kmetijski zbornici. Potem še le bo tudi naš kmet lahko rekel, da je enakopraven z ostalimi stanovi, ki imajo že davno svojo zakonito zajamčenje stanovske zbornice. Dokler pa se sam ne bo brigal za svojo družbo, tako dolgo tudi ne more zahtevati, da bi ga upoštevali merodajni činitelji.

To so razlogi, ki silijo kmeta, da pristopi kot član h Kmetijski družbi in pridobi tudi svoje sosede, da store isto. Samo v skupnosti je moč.

Pobiranje članarine za leto 1930.

Ker je posebno letos izredne važnosti, čez je članarina, ki znaša le 20 Din, čimprej pobrana in doposlana družbi v Ljubljano, je Kmetijska družba pozvala vse načelnike kmetijskih podružnic, da nemudoma razglasijo kraju primernim načinom to nabiranje članov. Bodisi z razglasom pred cerkvijo ali v cerkvi, bodisi potem šole ali potom nalepljenih glasov, bodisi s pobiranjem od uda do uda, se naj kmetovalci pozovejo, da brez oklevanja plačajo članarino za leto 1930. Seznam članov členem s članarino vred se mora doposlati Kmetijski družbi vsaj do 15. januarja!

Načelniki podružnic so dolžni sprejeti vsakega kmetovalca, pa tudi vsako drugo osebo kot člana Kmetijske družbe. § 5 družbenih pravil pa odloča, kateri izmed priglasiženih je redni, kateri izredni član.

Član Kmetijske družbe

Je lahko vsaka neomadeževana in samoupravna oseba, ki se praktično ali teoretično bavi s kmetijstvom.

Člani so redni in izredni.

Za redne člane, katerim izključno pristojni pravica glasovanja na zborovanjih ter aktivna in pasivna volilna pravica v društvene zastope, se sprejemajo le osebe, ki se dejansko bavijo s kmetijstvom, bodisi kot lastniki, bodisi kot užitniki ali zakupniki posestev, od katerih je predpisana zemljarina, ter rede najmanj eno lastno govedo, in pa osebe, ki so dovršile z uspehom strokovno-kmetijsko ali gozdarsko srednjo ali visoko šolo ali živino-zdravniško visoko šolo, dokler izvršujejo izključno svoj strokovni poklic.

Vse druge člane je smatrati za izredne člane (§ 5).

Podružnice.

Glavni odbor določa, kje naj se ustanovljajo podružnice. Ustanovitev podružnice je dopustna takrat, kadar ima šteti podružnica najmanj 20 članov.

Ustanovitev podružnice mora glavni odbor vsakakor dopustiti, če se priglasijo za podružnico najmanj 80 članov.

Podružnico je šteti za ustanovljeno, kakor hitro se je vršil ustanovni občni zbor in bil izvoljen odbor podružnice.

Podružnice, ki niso samostojne juridične

osebe, imajo nalogo, pospeševati napredek kmetijstva, skrbeti za sredstva v prospeh posameznih vrst kmetijstva, prirejati v svojem okolišu na svoje stroške kmetijske razstave, napravljati drevesnice in trtnice, dobavljati za svoje člane od glavnega odbora gospodarske potrebščine pod pogoji, ki se objavljajo v družbenem glasilu, ter uporabljati družbeno knjižnico. (§ 33.)

Podružnični odbor.

Redni člani podružnice volijo na občnem zboru iz svoje srede po predpisih § 28. do § 32. pravil na tri leta odbor, obstoječ iz najmanj petih članov, kateri iz svoje srede izvolijo podružničnega predsednika in podpredsednika ter po potrebi tajnika in blagajnika.

Odbor je takoj po izvolitvi naznaniti glavnemu odboru.

Odbor vodi posle podružnice, upravlja za podružnico v imenu družbe podružnično premoženje, sklicuje občne zbere in je njih izvršujoči organ. (§ 34.)

Gospodinja, stara resnica je, da se kot nekdanj še danes najbolje pere le z milom. Zavedajte se, da nobena stvar ne pere tako temeljito in poleg tega povsem neškodljivo kot milo. Da pa bo milo v celoti res izrabljeno samo za pranje, omeđajte vodo s navadno sodo. Ne pozabite tudi na to, da pri Vašem trgovcu dosledno zahtevate pravo terpentinovo milo »Gazela«. Napravite en sam poskus in uverili se bodeda, da govorimo resnico! 1298

Mörs — Meerbesk. (Nemčija.) Društvo svete Barbare je obhajalo dne 8. decembra god sv. Barbare. Zjutraj ob pol sedmih smo imeli slovensko sveto mašo s skupnim sv. obhajilom. Popoldne ob dveh smo se zbrali v dvorani g. Pitteria ter odšli v sprevedu z zastavo in godbo k popoldanski službi božji. Častivredni g. duh. svetnik rektor Hegenkötter nam je lepo pridigoval o sveti Barbari in o Devici Mariji ter pel litanije. Mešani pevski zbor pod izvrstnim vodstvom g. Rudolfa Povše je pel zelo lepo naše mile slovenske pesmi in marsikdo je mislil, da je v domači slovenski cerkvi. Zvečer ob šestih smo imeli družinski večer s skupno večerjo. Predsednik Lindiš je imel priložnost pozdraviti poleg našega priljubljenega g. Hegenkötterja tudi nemške župnijske duhovnike pod vodstvom g. župnika Schöllinga. Dalje tudi navzočega tajnika naše katoliške zveze gosp. Batiča iz Gladbecka, ki jako umno vodi našo slovensko pisarno. Godba in nastopi mešanega in moškega zbora so delali kratek čas, da so nam le prehitro takle ure. Vsem, ki so pripomogli k prireditvi kakor tudi vsem udeležencem srčna hvala! — Spročamo, da smo imenovali našega zaslužnega g. Hegenkötterja za generalnega predsednika slovenskih katoliških društev za levi renski breg. Bog ga živi še mnogo let!

Vurberg. Redko kdaj se slišijo novice iz našega, do sedaj tako mirnega Vurberga. A preteklo nedeljo, dne 15. decembra, so se dogodile reči, ki so pretresle celo župnijo. V nedeljo zvečer med šesto in sedmo uro je bil napaden Janex Breg od Alojza Lubec, ki mu je zadal z ostrim nožem na obeh rokah smrtno nevarne rane a k sreči je dobil pravočasno zdravniško pomoč v bolnici. Par minut po tem se je po isti poti vračal proti domu od svojih sorodnikov Franc Krepek, a kar nedanoma se mu pridruži Franc Lubec, s katerim gresta nekaj korakov mirno se pogovarjajoč in kar naenkrat potegne Lubec dolg nož in zada Francu Krepek smrtonosne rane tako, da je po prevozu v bolnico v nekoliko urah umrl. Zločinca je že zadela roka pravice. Posledica podivjanosti je preobilo zavživanje te

strupene žarnice. Pokojni je bil mirnega značaja in ni storel nikomur nikdar nič žalega. Svetila mu večna luč!

Pučava. Malo je bilo letos brati od nas v »Slovenskem Gospodarju«. Smo bolj sami za se in takih posebnih novic nismo imeli, da bi cenjene bralce res zelo zanimala. H koncu leta pa se zopet oglasimo, drugače bi kdo mislil, da smo vsi umrli, ker je v letošnjem letu smrti res mnogo kosila v naši župniji. Mnogo družin je obiskala ta neprijetna družica ter zapustila rane, ki se ne bodo kmalu zacelile. — Popravila pri farni cerkvi so se končala meseca oktobra. Zaenkrat se je popravilo najpotrebnejše, namreč streha. Cerkev je stara več sto let, zato bomo morali vsako leto nekaj popraviti, da se nam ne zruši. Romarji, ki to Marijino svetišče kaj radi obiskujejo, bodo nam gotovo po svojih močeh pomagali. — Pevski zbor, ki se je ustanovil lansko leto, jako pohvalno deluje pod vodstvom g. organista Josipa Krepek. Želeti pa bi bilo, da bi se še več fantov pridružilo, ker za našo ogromno cerkev je treba mnogo močnih glasov. Je dosti fantov, ki bi bili izvrstni pevci, pa imajo vse polno izgovorov za dobro svar. Po leti nimate časa, po zimi je premrzlo itd. Seveda je treba poštvovalnosti. Ako morejo dekleta zadostiti pevskim dolžnostim, zakaj bi fantje ne mogli. Ne manjka tudi pri nas, kakor menda povsod, ljudi, ki vedo o vsakem društvu kaj novega povedati. Na take za pač ni treba nič ozirati, saj navadno pade senca nasaj naš tistega, ki obrekuje. Tudi brezimna pisma so ponehala. Nadalje bi bilo želeli, da bi družine, ki se niso naročene na »Slovenskega Gospodarja« za prihodnje leto istega naročile. Ako se imenuje kmetški list, potem si delavci in podnajemniki ne smejo misliti, da bi bil zato samo za kmeta. Priporočamo ga prav zelo vsaki družini in tudi posameznikom, ker je to res dober in cenen tedenski časnik. Tistih 32 dinarjev bo še vsak zmogel. Je vendar stokrat boljše kakor pa, če si kupi v nedeljo v gostilni za 32 dinarjev prav aitnega »mačka«. Ako hoče kdo pojasniti o naročbi, naj se obrne na dotičnega, ki ga že ima, rad mu bo ga vsak posodil. Položnice pa se dobijo v župnem uradu.

Šv. Marijeta ob Pesnici. Smo tako srečni s letošnjimi jesenskimi dnevi, ki so nam dali še lepo žetev na polju, lepo in celo v te dni trajajočo pašo, vmes le enkrat večjo poplavo Pesnice. Slabo smo pa odrezali z vinako in prav ničevno s sadno letino. Skoraj do naše vasi nam je divša oblastna samouprava naredila lepo cesto, kako bo z njo dalje in kaj bo z regulacijo Pesnice, tega ne vemo. — Letošnje leto je pri nas leto obletnic. Razen 70 letnice našega veleč. g. župnika in svetnika smo proslavili v decembru tudi 80 letnico županovanja g. Ivana Čepa, župana v Vosku in sicer tako-le: Dne 1. decembra smo po svečani službi božji šli v šolo, kjer je šolska mladina v lepo okrašenem razredu priredila proslavo ujedinenja. Učenci so nastopili kot govorniki, deklamatorji, igralci in pevci v bogatem sporedu, vmes je zapel tudi domači pevski zbor. Do solz so bili ganjeni poslušalci, katerim je radi velike udeležbe bil razred premahnen, posebno pri točki »Naš narodni mučenik Gortan«. Pojavila se je na večji gibljivi steni večja, črno obrobijena slika puljskih žrtev, padlih, oziroma v 30 letno ječo od Lahov obsojenih neodrešenih bratov, katerih grozno usodo je pojasnil gospod šolski upravitelj, učenci in zbor pa so zapeli lepe pesmi. Po tej proslavi so jubilanta g. Čepa pozdravili gosp. Šuman kot zastopnik občine Vosek, ki je poklonila g. županu diplomo imenovanja častnim občanom, potem ena učenka in gospod šolski upravitelj. Na obrazih občinstva je bilo brati, kako priljubljen je g. jubilant, ki je potem povabil svoje sosede in prijatelje na dom, kjer se je za občinske reveže nabralo 164 Din. G. Čepu še enkrat: Na množa leta naš dobi gospod župan!